

Greek Liveaboard & Protection-Promotion-Utility of Protected Areas

Ελληνικό Liveaboard & Προστασία-Ανάδειξη-Αξιοποίηση Προστατευόμενων Περιοχών

Καλησπέρα σας και από εμένα. Ονομάζομαι Απόστολος Ροδίτης και είμαι Διευθυντής της Ulysses Multihull Adventures, της πρώτης liveaboard επιχείρησης που ιδρύθηκε στην Ελλάδα με σταθερή λειτουργία και ανάπτυξη από το 2007.

Φαντάζομαι ότι οι περισσότεροι από εσάς γνωρίζετε ή έχετε συμμετάσχει σε κάποιο liveaboard. Για όσους δεν γνωρίζετε, το liveaboard είναι στην ουσία ένα πλωτό καταδυτικό κέντρο το οποίο παρέχει ταυτόχρονα υπηρεσίες ενδιαιτήσης και σίτισης στους δύτες-επισκέπτες του.

Ένα τυπικό liveaboard, σε έναν δημοφιλή καταδυτικό προορισμό έχει χωρητικότητα 14 έως 20 δυτών και ικανότητα διενέργειας έως και πέντε καταδύσεις ημερησίως με συνολική διάρκεια ταξιδιού να φτάνει ακόμη και τις δύο εβδομάδες.

Συνήθως, η συμμετοχή σε ένα ταξίδι liveaboard προϋποθέτει ελάχιστο επίπεδο δύτε Advanced Open Water, και απευθύνεται αποκλειστικά σε καταδυτικό κοινό, δηλαδή, δεν είναι φιλικό σε μη δύτες.

Οι ιδανικοί προορισμοί για ένα liveaboard, όπως γίνεται αντιληπτό, βρίσκονται κυρίως σε απομακρυσμένα μέρη, εκτός της εμβέλειας λειτουργίας ενός παράκτιου καταδυτικού κέντρου. Εκεί, όπου η θαλάσσια ζωή είναι πλούσια και σπάνια, το ναυάγιο ή ο ύφαλος είναι δύσκολα προσβάσιμα στον μαζικό τουρισμό ή οι στιγμές χαλάρωσης λαμβάνουν μέρος σε ειδυλλιακά ερημικά μέρη, προσφέροντας στον πελάτη, ένα μοναδικό στο είδος του, καταδυτικό-τουριστικό προϊόν.

Δεν θα ήταν λοιπόν υπερβολή να πούμε ότι το liveaboard αποτελεί την επιτομή του καταδυτικού τουρισμού παγκοσμίως.

Σε αυτό το σημείο, πριν μιλήσουμε για τις ιδιαιτερότητες και τις προκλήσεις του Ελληνικού liveaboard, θα πρέπει να αναλύσουμε τα ιδιαίτερα τοπικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά.

Η Ελλάδα αποτελείται από χιλιάδες νησιά με κοντινή μεταξύ τους απόσταση σχηματίζοντας την, ιδανική για θαλάσσιο τουρισμό, μεσογειακή Πολυνησία.

Αυτά τα νησιά χαρακτηρίζονται από μοναδική ομορφιά και τρομερή ποικιλομορφία μεταξύ των διαφορετικών περιοχών. Επίσης, χαρακτηρίζονται από αφθονία εναλλακτικών επιλογών ασφαλούς αγκυροβολίας για συμμόρφωση με τις τρέχουσες καιρικές συνθήκες, τόσο σε λιμένες όσο και σε ερημικούς κόλπους.

Αυτά, σε συνδυασμό με την Ελληνική φιλοξενία, την Ελληνική κουζίνα και την μακρόχρονη Ιστορία συνθέτουν ένα πολύ ανταγωνιστικό θαλάσσιο τουριστικό προϊόν.

Η βιομηχανία του τουριστικού charter μηχανοκίνητων και ιστιοπλοϊκών σκαφών στην Ελλάδα είναι πολύ καλά εδραιωμένη και θεωρείται μάλιστα ένας από τους κορυφαίους στον κόσμο προορισμούς, για ακριβώς τους παραπάνω λόγους.

Εάν λοιπόν, προσθέσουμε την υπηρεσία της κατάδυσης αναψυχής στην παραπάνω “εξίσωση”, αντιλαμβανόμαστε ότι μιλάμε για ένα πολυδιάστατο καταδυτικό προϊόν με ιδιαίτερα πλεονεκτήματα που μπορούν να το καταστήσουν ανταγωνιστικό στην εξαιρετικά απαιτητική βιομηχανία του σύγχρονου liveaboard.

Σε αυτό το ιδιαίτερο είδος καταδυτικού τουρισμού, ο πελάτης αγοράζει στην ουσία δύο διαφορετικές υπηρεσίες: α) υπηρεσίες οργανωμένης - καθοδηγούμενης κατάδυσης, ενίοτε και εκπαίδευσης, β) ναύλωσης ολόκληρου σκάφους ή καμπίνας με πλήρη διατροφή ή ημιδιατροφή. Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, το κόστος ναύλωσης είναι πολλαπλάσιο του

κόστους παρεχόμενων καταδυτικών υπηρεσιών σε βαθμό που δεν είναι καν συγκρίσιμο. Έτσι, παρόλο που ο λόγος για τον οποίο ο πελάτης ταξιδεύει είναι η κατάδυση αυτή καθαυτή, στην ουσία γίνεται ναυλωτής ενός ειδικά διαμορφωμένου σκάφους που του προσφέρει τη δυνατότητα να καταδυθεί σε απομακρυσμένες περιοχές με ξεχωριστό υποβρύχιο κάλλος, ξοδεύοντας τελικά περισσότερα χρήματα σε σύγκριση με καταδυτικές διακοπές τύπου ξενοδοχείο-παράκτιο καταδυτικό κέντρο.

Συνεπώς, η Ελλάδα έχοντας ήδη εδραιωμένη, σε πολύ υψηλό επίπεδο, την βιομηχανία ναύλωσης τουριστικών σκαφών αναψυχής και των συσχετιζόμενων με αυτήν, παράκτιων τουριστικών επιχειρήσεων, έχει ήδη σημαντικό υπόβαθρο ως προορισμός liveaboard. Επιπροσθέτως, το ελληνικό liveaboard έχει τη δυνατότητα να προσφέρει πολύ περισσότερα από το τυπικό liveaboard οπουδήποτε αλλού στον κόσμο, καθώς είναι εξαιρετικά φιλικό και σε μη δύτες, διευρύνοντας σε μεγάλο βαθμό το target group, αφού γίνεται προσιτό σε οικογένειες ή παρέες, που άλλοι είναι δύτες και άλλοι δεν είναι. Οι μη δύτες, μάλιστα, έχουν την δυνατότητα να δοκιμάσουν ή ακόμη και να πιστοποιηθούν ως δύτες κατά την διάρκεια του ταξιδιού.

Ένα μεγάλο μέρος του πελατολογίου μας είναι οικογένειες που ένα ή δύο ενήλικα μέλη είναι πιστοποιημένοι παλιοί δύτες χωρίς ιδιαίτερη εμπειρία, οι οποίοι επιθυμούν να φρεσκάρουν τις γνώσεις τους κατά την διάρκεια της εκπαίδευσης και πιστοποίησης των νεότερων μελών της οικογένειας. Όλα αυτά, κάθε μέρα σε ένα διαφορετικό όμορφο ερημικό κόλπο ή ακόμη και σε διαφορετικό νησί, με την ιδιωτικότητα που προσφέρει ένα σκάφος αναψυχής και αποκλειστικές pristine καταδυτικές υπηρεσίες. Μία μοναδική, αξέχαστη εμπειρία ζωής που εισάγει έναν νέο άνθρωπο στον φανταστικό κόσμο της κατάδυσης με τον πιο δυναμικό και εντυπωσιακό τρόπο.

Η Ulysses Multihull Adventures ως μέλος της Diving Equipment & Marketing Association, κοινώς γνωστή ως DEMA, συμμετέχει ανελλιπώς τα τελευταία 10 χρόνια στην DEMA Show στις Ηνωμένες Πολιτείες, που είναι η μεγαλύτερη έκθεση κατάδυσης στον κόσμο, αποκλειστικά για τους επαγγελματίες του χώρου και κλειστή στο κοινό.

Τα πακέτα που προσφέρουμε σε αυτήν την έκθεση ξεκινούν, πριν το liveaboard, με 3 ημέρες στην Αθήνα, με εξειδικευμένες ξεναγήσεις στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και στην Ακρόπολη, εστιασμένες στην ενάλια αρχαιολογία από ειδικούς ξεναγούς. Στη συνέχεια, ακολουθούν 7, 10 ή 14 ημέρες ιστιοπλοΐας και κατάδυσης με ειδικά διαμορφωμένα και εξοπλισμένα ιστιοφόρα καταμαράν, με αυτονομία έως και 2 εβδομάδες στην ανοιχτή θάλασσα, όπου κάθε ημέρα είναι μία ισορροπία 2-3 καταδύσεων, ιστιοπλοΐας και εξερευνήσεων των νησιών που επισκεπτόμαστε. Τα σκάφη μας είναι σχεδιασμένα για 8 μόνο δύτες με 3 άτομα πλήρωμα, αντί των 14-20 ατόμων που είναι συνήθως στα τυπικά liveaboard, το οποίο μας δίνει την δυνατότητα για περισσότερο tailor made, ποιοτικές υπηρεσίες. Μετά το liveaboard, ακολουθούν άλλες 3 ημέρες ξεκούρασης σε έναν δημοφιλή προορισμό, όπως Σαντορίνη, Κρήτη ή κάποιο άλλο νησί, με καταδύσεις οργανωμένες από παράκτια συνεργαζόμενα καταδυτικά κέντρα. Έτσι, ο επισκέπτης φεύγοντας από την χώρα μας, έχει βιώσει μία ολοκληρωμένη, ποιοτική και πολυδιάστατη εμπειρία.

Η πορεία μας σε αυτήν την έκθεση και η ανταπόκριση της Αμερικανικής αγοράς όλα αυτά τα χρόνια, μας έχει αποδείξει ότι αφενός μεν η Ελληνική έκδοση του liveaboard που προσφέρουμε, είναι ένα πολύ ελκυστικό και ανταγωνιστικό προϊόν για τον επονομαζόμενο "world dive traveler", αφετέρου ότι διαθέτει όλες τις προϋποθέσεις για να εξελιχθεί σε κορυφαίο προορισμό liveaboard στον κόσμο, κυρίως λόγω των πολυαναμενόμενων υποβρύχιων αρχαιολογικών μουσείων.

Το μόνο που απομένει είναι η αναγέννηση, ανάπτυξη και προστασία του υποβρύχιου κόσμου μας, σε συνδυασμό με μία λειτουργική και ολιστικά εμπνευσμένη νομοθεσία.

Όσον αφορά στην χωροθέτηση, ανάπτυξη και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, οι εμπλεκόμενοι φορείς, ινστιτούτα και οργανισμοί είναι οι πλέον κατάλληλοι, ως ειδικοί, για να μας οδηγήσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Προσωπική μου όμως άποψη, χωρίς να είμαι ειδικός στο θέμα, είναι ότι πρέπει να υπάρχει ολοκληρωτική απαγόρευση τόσο της ερασιτεχνικής όσο και της επαγγελματικής αλιείας σε όλες τις προστατευόμενες περιοχές, χωρίς οποιαδήποτε εξαίρεση. Με αυτόν τον τρόπο, όχι μόνο θα διασφαλιστεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα και ανάπτυξη των εν λόγω περιοχών αλλά επιπλέον θα λειτουργήσουν ως πυρήνες αναγέννησης θαλάσσιου πλούτου, τροφοδοτώντας με άφθονα ψάρια τις γειτονικές περιοχές που θα είναι διαθέσιμες για αλιεία. Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, οι επαγγελματίες του χώρου της παροχής καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής γνωρίζουμε ότι αυτό είναι μία αδιαπραγμάτευτη αλήθεια, η οποία συγκρούεται σφόδρα με τα βραχυπρόθεσμα συμφέροντα της επαγγελματικής αλιείας, υπονομεύοντας ταυτόχρονα το μέλλον αμφοτέρων.

Επίσης, παρόλο που δεν γνωρίζω τις τεχνικές λεπτομέρειες για την δημιουργία και την ανάπτυξη μίας προστατευόμενης περιοχής, είτε περιβαλλοντικού είτε αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, μπορώ κάλλιστα να φανταστώ τα πλεονεκτήματα της επισκεψιμότητας τέτοιων περιοχών από ένα επαγγελματικό liveboard, τόσο για τις liveboard επιχειρήσεις, όσο και για τις προστατευόμενες περιοχές αυτές καθαυτές.

Από τη μία πλευρά, το liveboard αναζητά μακρινούς, ερημικούς προορισμούς που έχουν να προσφέρουν ένα ιδιαίτερο, ξεχωριστό και ενδιαφέρον καταδυτικό θέμα. Ένα καταδυτικό θέμα για το οποίο κάποιος αξίζει να ξοδέψει μερικές χιλιάδες ευρώ για να ταξιδέψει πάρα πολύ μακριά και να το θαυμάσει από κοντά.

Από την άλλη πλευρά, τα θαλάσσια πάρκα, πάνω από όλα, απαιτούν προστασία και αδιάκοπη φύλαξη, η οποία είναι εξαιρετικά δύσκολη, για πάρα πολλούς λόγους που είναι εύκολα κατανοητοί στους ειδικούς του χώρου.

Αυτήν ακριβώς την ανάγκη της προστασίας των προστατευόμενων περιοχών έρχεται να καλύψει το liveboard με την παρουσία του σε αυτές τις περιοχές και την διανυκτέρευση του εκεί. Ενώ το liveboard βρίσκεται στο θαλάσσιο πάρκο για τουριστικούς λόγους, την ίδια στιγμή ενεργεί ως ακούσιος εθελοντής φύλακας αυτού καθώς μόνο και μόνο η 24ωρη παρουσία του και η διενέργεια καταδύσεων αναψυχής λειτουργεί αποτρεπτικά για τον σχεδιασμό και την διενέργεια παράνομων πρακτικών από κακόβουλους τρίτους.

Αυτή η win-win αλληλεπίδραση είναι εφικτή μόνο με καταγραφή και ταύτιση των κοινών στόχων των δύο μερών, τούτέστι των επαγγελματιών liveboard και των διαχειριστών των θαλάσσιων πάρκων. Η σχέση τους πρέπει να υπόκειται σε πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις, εκπαίδευση και αμοιβαία εμπιστοσύνη.

Ο σχεδιασμός αυτής της σχέσης πρέπει να γίνει ακριβώς επάνω σε αυτήν την βάση, έτσι ώστε η οποιαδήποτε πρωτοβουλία να μην καταλήξει άκαρπη λόγω γραφειοκρατικών ή άλλων ανούσιων περιορισμών, αλλά αντιθέτως, να οδηγήσει σε μία εξελισσόμενη δημιουργική σχέση με απώτερο σκοπό την αμοιβαία ανάπτυξη και ευημερία.

Μερικές ενδεικτικές προτάσεις, οι οποίες είναι πάνω κάτω αυτονόητες, γνωστές ή ήδη υλοποιημένες έχουν ως εξής:

- 1) εποχικότητα επισκεψιμότητας, ανάλογα με τις ανάγκες του θαλάσσιου πάρκου, π.χ. λόγω αναπαραγωγής ειδών ή συντήρηση εγκαταστάσεων

- 2) δημιουργία μόνιμων αγκυροβολίων για την προστασία του πυθμένα από τις άγκυρες των σκαφών, καθώς και εγκατάσταση κρίκων ή άλλων σταθερών σημείων πρόσδεσης στη στεριά
- 3) υποχρεωτική λειτουργία συστημάτων διαχείρισης λυμάτων και άδεια προσέγγισης αποκλειστικά και μόνο σε σκάφη με τα αντίστοιχα πιστοποιητικά
- 4) εκπαίδευση και πιστοποίηση προσωπικού liveaboard σε διαδικασίες προσέγγισης, διαμονής, διενέργειας καταδύσεων, φύλαξης και προστασίας του πάρκου
- 5) χωροθέτηση και συντήρηση υποβρύχιων διαδρομών

Ολοκληρώνοντας, πιστεύω ακράδαντα ότι ο στοχευμένα σχεδιασμένος θαλάσσιος οικοτουρισμός του liveaboard μπορεί να προσφέρει πολύ χρήσιμες και πολύτιμες υπηρεσίες στην βιωσιμότητα και άνθηση των προστατευόμενων περιοχών, ενώ ταυτόχρονα ο ίδιος αποκτά ένα σημαντικό πλεονέκτημα που θα τον καταστήσει σε κορυφαίο προορισμό παγκοσμίως. Μία σχέση συμβιωτική, λειτουργική, δημιουργική.